

Oponentský posudek bakalářské práce

Samuel Csanda: Morální argumenty pro vegetariánství (a veganství) ve filosofii Porfyria, Petera Singera a teologii Andrewa Linzeyho

Bakalářskou práci považuji za dobře koncipovanou, adekvátním způsobem též zachází se zvolenými primárními i sekundárními texty a vytváří z nich smysluplný celek. Čtenáři může ovšem nejprve unikat, proč byly zvoleni právě tito tři autoři, resp. proč se o nich hovoří právě v tomto pořadí. Volba Petera Singera je jasná, Linzey následuje jako protipříklad Singerovy kritiky křesťanského utváření vztahu ke zvířatům, což také dává dobrý smysl. Trochu matoucí ovšem je, proč celá práce začíná Porfyriem. Má to nějaký důvod, nebylo by lepší ho zařadit až za Singera jako mírnou korekci Singerova tvrzení, že i v základech staré řecké kultury spočívala konzumace masa?

V první kapitole je třeba ocenit, že autor reflektuje vnitřní problémy Porfyriovy pozice, tyto pasáže na s. 19 jsou ale zároveň poněkud nepřehledné, mohl by autor při obhajobě znovu shrnout, jaká je Porfyriova argumentační strategie spojená s dvojím pojetím spravedlnosti (spravedlnost ve stoickém smyslu založená na *oikeiōsis* vs. spravedlnost jakožto neposkvrňování vlastní duše). V této kapitole je též nejasná pasáž na s. 9, obzvláště její začátek a konec: „Problém stoické filosofie v Porfyriových očích je tedy ten, že pokud by byla spravedlnost rozšířena z rozumové přírody na ne-rozumovou tak, aby zahrnovala i zvířata, byl by narušen teleologický pořádek věcí. Žít život lidským způsobem by se tak stalo buď nespravedlivé, protože využívání zvířat ve vlastní prospěch je jednou z jeho charakteristik, nebo by lidé žili jako zvířata.“ Mohl by ji autor též dovysvětlit?

Kapitolu o Petru Singerovi považuji za povedenou, mám k ní jen tři otázky, z nichž první dvě se týkají spíše vnitřních problémů Singerovy koncepce, než jejího autorova představení: 1) Singer mezi zájmy lidí a zájmy zvířat klade rovnítko, a protože cílem morálně správného jednání by měla být maximalizace preferencí všech zúčastněných, bylo by nemorální zájmy zvířat upozadovat vůči zájmům lidským (s. 21n.). Řeší ale Singer nějak asymetrii celé situace, kdy člověk je morálním aktérem, který by měl zvažovat i zájmy zvířete, tygr ale mé zájmy rozhodně nezvažuje? Neboli jaký je rozdíl mezi člověkem a zvířetem, jakkoli zájmy obou mají mít stejnou váhu? 2) Ohledně s tím související Singerovy kritiky speciesismu (alias druhové nadřazenosti, kap. 3.2) by bylo zajímavé zjistit, zda a jak by Singer zdůvodnil, že při útoku např. gorily na mentálně postiženého člověka máme právo tuto gorilu zabít, i když je na tom gorila mentálně lépe než postižený. Je v tomto případě druhová identita nějak relevantní? 3) Mohl by autor vysvětlit následující pasáž, které nerozumím: „...konzumace či zdržení se konzumace masa jsou způsobem vyjadřování vlastní kulturní či genderové (sic!) identity...“ (s. 28)?

Poslední kapitolu věnovanou A. Linzeyovi považuji za velmi zajímavou a dobře zpracovanou, nemám k ní žádné dotazy či námítky.

Celkově lze shrnout, že hodnocený text plně naplňuje požadavky kladená na bakalářskou práci a navrhuji ho hodnotit v rozmezí **výborně – velmi dobře** v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze dne 6. 9. 2023

Mgr. Martin Vrabc, Ph.D.